

2024

Crna Gora
Ministarstvo finansija

**IZVJEŠTAJ O PORESKIM
RASHODIMA U CRNOJ GORI
I NJIHOVOM UTICAJU NA
PRIHODE BUDŽETA**

Decembar 2024.

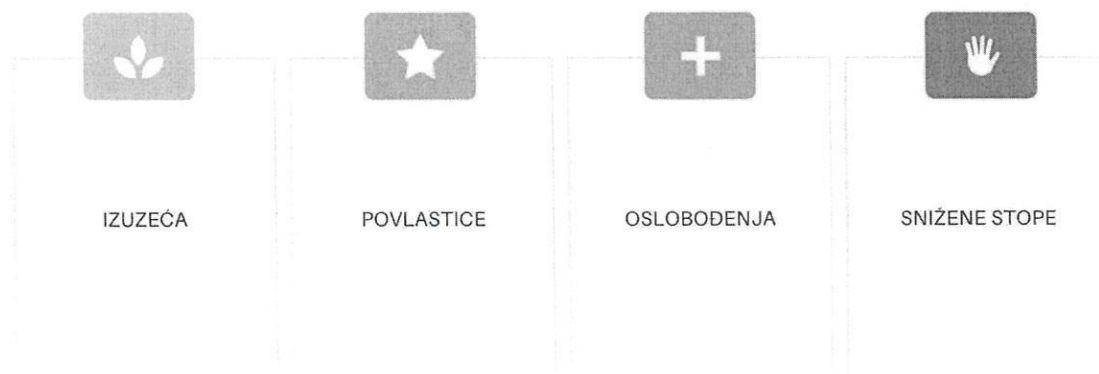
Sadržaj

UVOD	3
1. Cilj izvještaja	4
2. Objašnjenje metodologije	4
3. Pojam poreskih rashoda	6
3.1. Usporedna praksa	7
4. Kvantifikacija poreskih rashoda u Crnoj Gori	9
4.1 Poreski rashodi utvrđeni Zakonom o porezu na dodatu vrijednost	10
4.2 Poreski rashodi utvrđeni Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje	10
4.3 Poreski rashodi utvrđeni Zakonom o porezu na dobit pravnih lica	11
4.4 Poreski rashodi utvrđeni Zakonom o akcizama	12
5. PORESKE MJERE PREDVIĐENE FISKALNOM STRATEGIJOM	14
ZAKLJUČAK	17
ANEX: Pregled poreskih izdataka za 2023.	18

UVOD

Termin “*poreski rashod*” odnosi se na odredbe u poreskim zakonima koje omogućavaju povlašćeni poreski tretman za aktivnost ili grupu poreskih obveznika.

Svi poreski rashodi mogu se podijeliti na:

Poreski rashodi (poreski izdaci) predstavljaju instrument Vlade za promovisanje specifičnih socijalnih i/ili ekonomskih politika koje imaju za cilj da podstaknu preduzetništvo, rast investicija i ukupni ekonomski razvoj. Na taj način, poreski rashodi doprinose unaprjeđenju socijalne pravednosti i rastu ekonomske aktivnosti, a dugoročno posmatrano i povećanju prihoda budžeta kroz proširenje poreske baze, kao rezultat ojačane privredne aktivnosti.

U poreskom sistemu Crne Gore, evidentan je veliki broj poreskih olakšica koje služe da podstaknu poreske obveznike na specifične vrste aktivnosti važnih za ekonomski razvoj, naročito u pojedinim djelatnostima ili regionima. U širem smislu, postoji više vrsta poreskih rashoda u Crnoj Gori, u koje spadaju **niže poreske stope, nulte poreske stope, poreska izuzeća, itd.** Njihova zajednička karakteristika je da smanjuju poresku obavezu, a time i prihod državnog budžeta u kratkom roku.

Imajući u vidu da utiču na gubljenje određenih prihoda budžeta, u cilju ostvarenja dugoročnog pozitivnog efekta na rast prihoda kroz proširenje baze i ukupan ekonomski rast i razvoj, **u međunarodnoj praksi se poreska izuzeća, umanjenja itd. smatraju “poreskim izdatkom ili poreskim rashodom”.**

Polazeći od Programa rada Vlade za 2024, kao i Predloga Fiskalne strategije Crne Gore za period 2024-2027. godine, Ministarstvo finansija je pripremlilo Izvještaj o poreskim rashodima, čiji je cilj identifikovati i po mogućnosti kvantifikovati poreske rashode, analizirati njihovu opravdanost, obzirom da predstavljaju jedan vid ulaganja države u određene oblasti.

1. Cilj izvještaja

Ekonomije u razvoju trebaju da planiraju ovu vrstu izvještavanja strateški, uzimajući u obzir svoje društvene, političke i institucionalne kapacitete. Uz naglasak na jednostavnosti u izvještavanju o poreskim rashodima, potrebno je da ova vrsta izvještaja pruži rezultat koji je adekvatan i koristan za poboljšanje transparentnosti u fiskalnom upravljanju, a koji će u tom smislu predstavljati dobru osnovu za buduće donošenje odluka u okviru fiskalne politike.

Analiza ima za cilj da pokaže uticaj poreskih rashoda na prihode budžeta i po mogućnosti na makroekonomski ambijent i da doprinese donošenju odluke o vremenskom okviru njihove primjene u toku pregovora Crne Gore za članstvo u EU. Osim navedenog, navedena analiza predstavljaće i osnov za odlučivanje o mjerama fiskalne politike u srednjem i dugom roku, kao i o efektima već uvedenih mjera i reformi.

Podršku izradi ovog izvještaja pružila je tehnička misija Međunarodnog monetarnog fonda sa ekspertima iz oblasti poreskog sistema i ocjene poreskih rashoda. Misija MMF-a održana je od 18. do 29. marta 2024. godine u Ministarstvu finansija, uz učešće predstavnika Poreske uprave i Uprave za statistiku - Monstata. **Uz tehničku pomoć eksperata MMF-a, uspostavljen je registar poreskih rashoda, u skladu sa zakonskom regulativom iz pet oblasti, tj. kategorija prihoda.**

Registar poreskih rashoda sadrži referentni sistem (standard) u odnosu na koji se definiše sami poreski rashod u nacionalnom poreskom sistemu, u odnosu na sistem EU; listu svih prepoznatih poreskih rashoda u Crnoj Gori, a u vezi sa **porezom na dohodak fizičkih lica, porezom na dobit pravnih lica, doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, akcizama i porezom na dodatu vrijednost.**

Pored navedenog, poseban značaj za cilj izvještavanja sadržan je u preporuci sa Zajedničkih zaključaka ekonomsko-finansijskog dijaloga između EU i partnera sa Zapadnog Balkana, Turske, Gruzije, Republike Moldavije i Ukrajine, odobrenih od strane učesnika dijaloga. Preporuka 2 koja se odnosi na Crnu Goru glasi da je: **na osnovu analize ekonomskog i fiskalnog uticaja svih poreskih izdataka koje treba dostaviti Komisiji, potrebno pripremiti konkretne budžetske preporuke za smanjenje poreskih rashoda (kao što su izuzeća, odbici, krediti, odložena plaćanja).**

2. Objašnjenje metodologije

Najčešći način mjerenja poreskih izdataka je metoda "izgubljenih prihoda", koja uključuje procjenu iznosa poreskih prihoda koji nisu uplaćeni u budžet kao rezultat postojanja određene stavke poreskih izdataka ili su predmet povraćaja na osnovu zakonom utvrđenih kriterijuma.

Metoda izgubljenog prihoda pretpostavlja da nema promjene u ponašanju nakon ukidanja poreskog izdatka. Istovremeno, neophodno je imati na umu da se procjena poreskih rashoda može, u određenoj mjeri, razlikovati od dodatnog poreskog prihoda, u zavisnosti od uklanjanja određene poreske odredbe ako izaziva reakciju ponašanja. Na

primjer, ako se eliminiše smanjena stopa PDV-a na neki artikal, potrošači će ga manje kupovati (ili će možda kupovati drugu robu), što implicira niže poreske prihode.

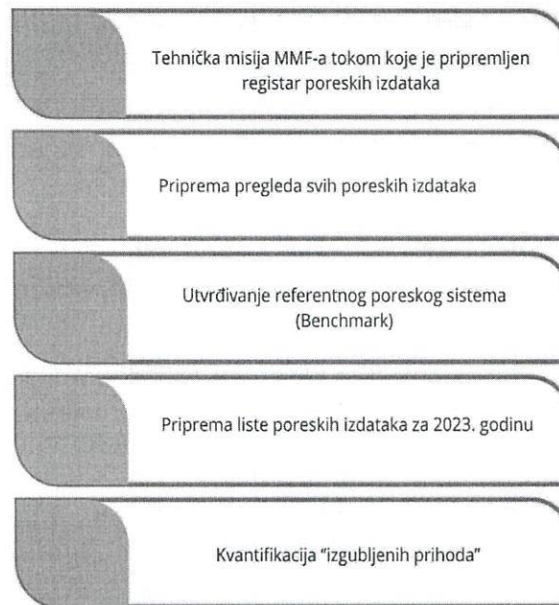
Za izradu analize, odnosno izvještaja o poreskim rashodima Crne Gore za 2023. godinu, analizirano je crnogorsko zakonodavstvo kojim su definisani poreski rashodi.

Zakonski okvir koji je korišćen u analizi odnosno pripremi predmetnog Izvještaja čine:

1. Zakon o porezu na dodatu vrijednost ("Sl. list RCG", br. 65/01...04/06 i „Sl. list CG“, br.16/07.....3/23);
2. Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica ("Sl. list RCG“, br. 65/01...29/05 i „Sl. list CG“, br. 86/09....152/22);
3. Zakon o porezu na dobit pravnih lica ("Službeni list RCG", br. 65/01..80/04 i „Sl. list CG“, br.40/08....28/23 i 125/23);
4. Zakon o akcizama ("Službeni list RCG", br. 65/01..76/05 i "Službeni list CG", br. 76/08, ...27/23);
5. Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje ("Službeni list CG", br.13/07....152/22).

U Izvještaju o poreskim rashodima za 2023. godinu, korišćena je OECD¹ definicija pripreme izvještaja o poreskim izdacima i periodični izvještaji OECD-a, kao i pojedinih zemalja članica EU.

Metodologija izrade Izvještaja sadrži nekoliko faza:

Priprema pregleda svih poreskih rashoda (olakšica, podsticaja, nultih stopa, izuzeća itd.) u važećim zakonskim rješenjima, sastojala se od pregleda svih zakona i pružanja podrške ekspertima MMF-a u uspostavljanju registra svih poreskih izdataka i njihovoj

¹ Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj: [Better policies for better lives | OECD](#)

podjeli na poreski izdatak i referentni sistem vrijednosti odnosno standard, tj. svih izdataka definisanih na osnovu pomenutih zakona.

Za utvrđivanje referentnog poreskog sistema odnosno "Benchmark-a" u definiciji poreskog rashoda, korišćeno je EU zakonodavstvo i konceptualni okvir u EU državama. Odnosno, shodno utvrđenoj metodologiji, poreskim rashodom se ne smatra ono što je u skladu sa EU direktivom i konceptualnim okvirom unutar EU.

Kvantifikacija poreskih izdataka izvršena je na osnovu pretpostavke o izgubljenim prihodima, odnosno uz pretpostavku da se ponašanje potrošača i poslovnih subjekata ne bi promijenilo, ukoliko bi došlo do primjene samo standardnih poreskih stopa, odnosno stopa iz referentnog poreskog sistema.

Uzimajući u obzir ograničene izvore podataka, u postupku kvantifikacije izvršena je procjena pojedinih poreskih rashoda u okviru odgovarajuće kategorije prihoda.

3. Pojam poreskih rashoda

U svim zemljama svijeta vrši se naplata prihoda putem poreza, koji se potom redistribuiraju kao javni novac, često obaveznim trošenjem na socijalne programe kao što su obrazovanje ili zdravstvena zaštita i sl. Poreski sistemi obično uključuju „poreske rashode“ – odredbe koje dozvoljavaju određenim grupama lica ili subjekata, kao što su mali biznisi, penzioneri ili zaposlene majke, ili oni koji su preduzeli određene aktivnosti, kao što su dobrotvorne donacije, da plaćaju manji iznos poreza.

Postojanje poreskih rashoda je sveprisutno u mnogim zemljama. Naročito u vremenu kada su mnogi državni budžeti ugroženi starenjem stanovništva i nepovoljnim cikličnim razvojem, postoji hitna potreba da se ograniče neefikasni vladini programi, od kojih neki mogu koristiti poreske rashode.

Veliki broj zemalja koje prave redovne godišnje izvještaje o poreskim izdacima, usvojio je definiciju poreskih izdataka OECD-a (Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj). Prema OECD-u, „Poreski izdaci su prenos javnih resursa koji se postižu smanjenjem poreskih obaveza u odnosu na referentni porez (tj. standardni poreski sistem), a ne direktnim izdacima“. **Prema ovoj definiciji, samo poreske mjere koje odstupaju od usvojenog referentnog poreskog sistema za određenu vrstu poreza smatraju se poreskim izdacima.**

U nekim zemljama članicama EU, priprema Izvještaja o poreskim izdacima je definisana Zakonom.

U crnogorskom zakonodavstvu, kao i u zakonodavstvu pojedinih zemalja članica EU, ne postoji zakonom jasno definisan pojam poreskog izdatka. Zato je i Crna Gora, slično nekim zemljama EU, u definisanju poreskih izdataka i metodologije njegovog izračunavanja, koristila predmetnu definiciju OECD-a.

U pripremi ovog izvještaja je bilo veoma važno definisati „benchmark“ odnosno mjerilo od koga se polazi u određivanju da li je nešto u određenom zakonu definisano kao poreski izdatak ili nije. Dakle, analizom seta zakona, bilo je potrebno definisati „mjerilo“,

koje se u našem slučaju najvećim dijelom odnosi na principe uspostavljene EU zakonodavstvom, što predstavlja i cilj Analize.

Kao što je i ranije navedeno, definisanju referentnog sistema vrijednosti odnosno standarda, eksperti MMF-a pružili su podršku i ovaj referentni sistem je dio registra poreskih izdataka koji je kreiran u martu 2024. godine, a primjenjuje se za period 2022-2023. godina.

3.1. Uporedna praksa

Kao i programi potrošnje, poreski rashodi se mogu koristiti u alokativne ili redistributivne svrhe. U isto vrijeme, poreski rashodi mogu učiniti poreski sistem složenijim, manje transparentnim, mogu imati negativne uticaje na distribuciju i mogu dovesti do značajnog gubitka prihoda.

Procjenjuje se da poreski rashodi u porezu na dohodak koji su obuhvaćeni studijom Evropske komisije "*Poreski izdaci u EU: nedavni trendovi i izazovi nove politike*"² predstavljaju oko 16% poreskih prihoda od poreza na dohodak u EU27 (što u prosjeku odgovara oko 1,2% BDP-a), dok npr. smanjene stope PDV-a zauzimaju sličan iznos od oko 16% PDV-a koji plaćaju domaćinstva u EU27 (što odgovara u prosjeku oko 1,1% BDP-a). Redovno izvještavanje, praćenje i procjena poreskih rashoda je od ključnog značaja jer omogućava državama članicama da preispitaju i revidiraju svoje poreske politike. Eliminisanje ili smanjenje (neefikasnih ili troškovno neefikasnih) poreskih rashoda može, u nekim slučajevima, da stvori ključni fiskalni prostor koji omogućava jaču fiskalnu konsolidaciju i smanjenje broja zakonskih rješenja sa neutralnim i/ili negativnim uticajem na prihode budžeta.

Ukupni poreski rashodi predstavljaju značajan dio prihoda od poreza na dohodak u nekim državama članicama. Međutim, postoji velika varijacija među državama članicama sa simuliranim poreskim izdacima koji predstavljaju do 5% manje prihoda od ukupnog poreza na dohodak fizičkih lica i to npr: Kipar (1%), Malta (3%), Estonija (4%) i Danska (5%). Nasuprot tome, oni predstavljaju više od 25% u Slovačkoj (25%), Grčkoj (27%), Portugalu (30%) i Rumuniji (32%). Poreski rashodi takođe se mogu izraziti kao procenat BDP-a, a simulirani poreski rashodi predstavljaju u prosjeku 1,2% BDP-a u EU, i u rasponu od 0,03% na Kipru do 2,8% u Belgiji.

Kada je u pitanju porez na dodatu vrijednost, postoje značajne varijacije među državama članicama u ukupnom efektu redistribucije smanjene PDV-a stope. Dok se procjenjuje da je distributivni uticaj sniženih stopa PDV-a progresivan u većini zemljama, ona je regresivna u 10 država članica. U nekim slučajevima, to je zbog „unutrašnjeg efekta“ koji više nego nadoknađuje „efekat između“ (npr. u Belgiji, Irskoj i Sloveniji). U drugim slučajevima, postoji negativni uticaj (Bugarska, Kipar, Estonija, Finska, Grčka, Holandija i Poljska), što sugerise da roba obuhvaćena sniženim stopama uglavnom nije ona za koju postoji veća vjerovatnoća da je konzumiraju domaćinstva sa nižim prihodima. Pojašnjenja radi, dok snižene stope više pogoduju grupama sa nižim prihodima, one takođe uvode "proizvoljnu" redistribuciju između domaćinstava sa sličnim prihodima koji imaju različite obrasce potrošnje. Distributivni efekat snižene

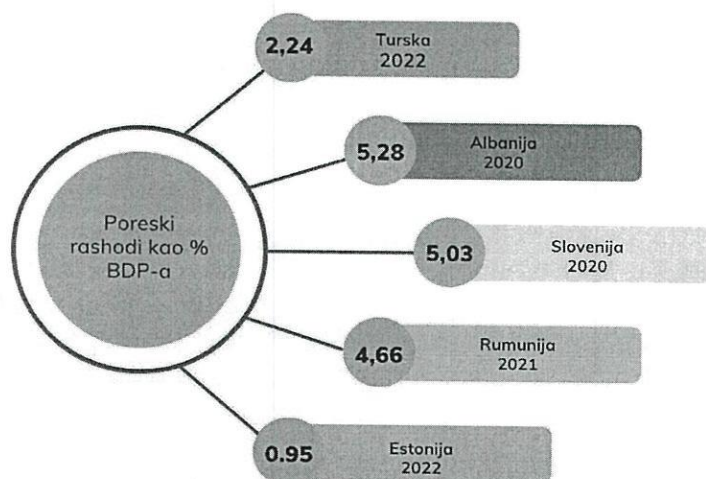
---

²https://economy-finance.ec.europa.eu/document/download/7e256d11-bf05-474e-beab-2935cb828030_en?filename=dp212_en.pdf

stope kod PDV-a može se podijeliti na 'između efekat', tj, redistributivni efekat između domaćinstva koja pripadaju različitim grupama prihoda i "unutar efekat", tj. redistributivni efekat među domaćinstvima koja imaju približno isti prihod, ali različite obrasce potrošnje.

Procjenjuje se da će snižene stope smanjiti prihode od PDV-a kada je u pitanju privatna potrošnja za 16% u prosjeku u EU. Procenti se značajno razlikuju od zemlje do zemlje, krećući se blizu ili iznad 25% na Kipru, Francuskoj, Italiji, Luksemburgu i Portugalu do oko 5% ili manje u Bugarskoj, Estoniji, Malti i Slovačkoj. Ovo odgovara otprilike 1,1% BDP-a u prosjeku u EU, u rasponu od 0,04% u Bugarskoj do 2,4% u Portugalu.

Kod poreskih rashoda u vezi sa porezom na dobit pravnih lica, postoji nekoliko načina na koje zemlje mogu da podstaknu ulaganja putem oporezivanja prihoda preduzeća. Glavne kategorije mjera uključuju snižene poreske stope, poreska oslobođenja, poreske olakšice i poreske kredite, kao i podsticaje koji proizilaze iz vremenskih razlika u oporezivanju, uključujući ubranu amortizaciju ili odlaganje priznavanja prihoda. Takve mjere se mogu primijeniti na privremenoj ili trajnoj osnovi. Aktuelni poreski podsticaji za podršku privatnim investicijama u istraživanje i razvoj, vlade sve više koriste da bi podstakle inovacije, produktivnost i ekonomski rast. Podaci OECD-a pokazuju da su u prosjeku poreske olakšice za istraživanje i razvoj u EU porasle sa 0,02% BDP-a u 2000. na 0,1% u 2020. godini, dostigavši više od 0,2% u Austriji, Belgiji, Italiji i Francuskoj. U posljednjim godinama su poreski podsticaji za istraživanje i razvoj veći od direktne podrške za istraživanje i razvoj u EU³.

Izvor: <https://gted.taxexpenditures.org>

Pored navedenog, ukupni poreski rashodi iznosili su prema posljednjim dostupnim podacima: u Češkoj 10,91%; Rusiji 14,83%; Finskoj 11,46%; Italiji 4,32% BDP-a; Holandiji 14,47% BDP-a; Njemačkoj 0,88% BDP-a.

³ Evropska komisija, 2022b

4. Kvantifikacija poreskih rashoda u Crnoj Gori

Tabela 1: **Struktura i iznos poreskih rashoda u Crnoj Gori u 2023. godini**⁴

Vrsta poreza	Broj poreskih rashoda	Broj kvantifikovanih poreskih rashoda	Procjena vrijednosti poreskih rashoda u mil. €, u 2023. godini	Vrijednost poreskih rashoda u 2023. godini u % BDP
Porez na dodatu vrijednost	30	12	146,5 ⁵	2,1
Akcize	16	14 ⁶	10,8 ⁷	0,2
Porez na dohodak fizičkih lica i obavezno socijalno osiguranje ⁸	36	13	146,8 ⁹	2,1
Porez na dobit pravnih lica	7 ¹⁰	4	3,1 ¹¹	0,04
UKUPNO	89	43	307,2	4,4

Izvor: Ministarstvo finansija

Prema preliminarnoj procjeni, ukupno procijenjeni poreski rashodi Crne Gore su u 2023. godini iznosili oko 307,2 mil.€ ili 4,4% BDP-a.

Dakle, shodno metodologiji pomenutoj u prethodnom dijelu izvještaja, identifikovano je 89 poreskih rashoda pri čemu je izvršena kvantifikacija za njih 43. Za preostali broj identifikovanih poreskih izdataka, nije bilo moguće izvršiti kvantifikaciju imajući u vidu ograničenu dostupnost podataka, što će biti predmet analiza u daljem periodu, shodno novoj tehničkoj saradnji sa MMF-om.

⁴ Kvantifikacija poreskih izdataka izvršena je u skladu sa internom procjenom Ministarstva finansija, uz tehničku pomoć MMF-a koji je razvio registar poreskih izdataka, u kojem je određeni dio poreskih izdataka i kvantifikovan, kao i u skladu sa izvršenom analizom i dobijenim podacima kojima raspolažu Poreska uprava i Uprava carina;

⁵ Procjena poreskih rashoda kod PDV-a urađena je po principu izračuna efekata, odnosno na promet koji se oporezuje po sniženim stopama 7% i 0%, primijenjena je standardna stopa PDV-a od 21%. Imajući u vidu da se radi o prometu po klasifikaciji djelatnosti, efekat je korigovan na niže;

⁶ Od čega se poreski rashod "Smanjena akciza na gasna ulja za izvođenje radova na projektu autoputa Bar Boljare" odnosi na 2021 – 2022. godinu i ne ulazi u ukupan iznos kvantifikovanih poreskih rashoda (1,9 mil.€);

⁷ Podaci dobijeni od strane Uprave carina;

⁸ Od čega se poreski rashodi "Porez na dohodak fizičkih lica koji je ostvaren u Crnoj Gori, ne plaćaju lica zaposlena kod izvođača radova, a koja nijesu državljani Crne Gore, ili nemaju prebivalište u Crnoj Gori, a koja dohodak ostvaruju radom na izgradnji autoputa" (1,5 mil.€) i "Strani državljanin zaposlen kod izvođača radova, a koji je angažovan na izgradnji autoputa, oslobađa se plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje" (4,3 mil.€) ne odnose na izvještajni period i ne ulaze u ukupan kvantifikovani iznos poreskih rashoda, dok su u aneksu dati iznosi za 2021 i 2022. godinu;

⁹ Primijenjen je procenat poreskih izdataka u BDP-u koji su navedeni u registru svih poreskih izdataka koji je izradio MMF u martu 2024. godine;

¹⁰ Od čega se poreski rashod "Pravno lice odgovorno za izgradnju autoputa Bar-Boljare dobija izuzeće od poreza na dobit pravnih lica za prihode koje prima a koji su povezani sa izgradnjom autoputa. Poresko oslobođenje je na raspolaganju za period od šest godina, od početka izgradnje autoputa" ne odnosi na izvještajni period. Oslobođenje po ovom osnovu ostvareno je samo u 2017 godini, u iznosu od 4,5 mil. €.

¹¹ Primijenjen je procenat poreskih izdataka u BDP-u koji su navedeni u registru svih poreskih izdataka koji je izradio MMF u martu 2024. godine;

4.1 Poreski rashodi utvrđeni Zakonom o porezu na dodatu vrijednost

PDV plaćaju krajnji potrošači – to su obično domaćinstva ili turisti – kroz naplatu PDV na sva dobra ili usluge koji su im isporučeni/pruženi radi potrošnje u Crnoj Gori. Porez se nameće primjenom višefaznog sistema, po kojem se PDV naplaćuje u svakoj fazi proizvodnog i distributivnog lanca. Preduzeća mogu prikazati ulazni poreski kredit za PDV koji su platila na inpute koje su kupila da bi proizvela oporezivu ponudu. Preduzeća onda odbijaju ulazni poreski kredit od iznosa PDV-a koji naplate kroz prodaju; preduzeća razliku uplaćuju državi ili se kvalifikuju za povraćaj ukoliko je njihov ulazni poreski kredit veći od poreza obračunatog na njihov promet (prodaju).

Poreska osnovica. Najšire definisano, potrošnja obuhvata sva dobra i usluge potrošene u Crnoj Gori. Referentni sistem definiše da se porez primjenjuje “prema destinaciji” – primjenjuje se na dobra i usluge uvezene u Crnu Goru, ali ne na dobra i usluge izvezene iz Crne Gore. Nulta stopa poreza na izvoz je stoga dio ovog referentnog sistema. Referentni sistem definiše da se PDV djelotvorno primjenjuje samo na dodatu vrijednost u svakoj fazi. S obzirom da je jedini porez koji se ne refundira, porez koji se naplati na prodaju krajnjim potrošačima ili onaj PDV koji je inkorporiran u porez oslobođene isporuke krajnjim potrošačima, PDV se efektivno obračunava na finalnu domaću potrošnju; što znači da kredit ili povraćaj PDV na poslovne inpute ne predstavlja poreski rashod.

Referentna poreska stopa je jedinstvena stopa koja se primjenjuje na sve proizvode i usluge potrošene u Crnoj Gori: standardna stopa od 21 odsto.

Kod Zakona o porezu na dodatu vrijednost kvantifikovano je ukupno 12 poreskih rashoda, u ukupnom procijenjenom iznosu od oko 146,5 mil. € ili 2,1% BDP-a.

4.2 Poreski rashodi utvrđeni Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica i Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje

Referentna jedinica oporezivanja za porez na dohodak fizičkih lica je rezidentno fizičko lice u Crnoj Gori ili nerezident koji prima dohodak iz izvora u Crnoj Gori. Referentna jedinica oporezivanja za doprinose za obavezno socijalno osiguranje je bilo koji pojedinac koji prima zaradu od rada obavljenog u Crnoj Gori.

Poreski period: Referentni poreski period je kalendarska godina ili proporcionalni mjesečni udio u kalendarskoj godini.

Poreska osnovica: Referentna osnovica za porez na dohodak fizičkih lica je dohodak iz čitavog svijeta iz većine izvora, uključujući: naknade za rad (npr. zarade plus vrijednost pogodnosti koje su povezane sa radnim mjestom kao što su automobil ili stan), naknade za nezaposlenost i porodiljsko, udio u dobiti od partnerstva, dividende, kapitalni dobiti, kamate, renta i naknade od licenci. Pravične kompenzacije direktno povezane sa nastalim rashodima (npr. razumne dnevnice za troškove poslovnog puta) se ne smatraju oporezivim dohotkom. Mjere kojima se obezbjeđuje oslobođenje od

dvostrukog oporezivanja smatraju se dijelom referentnog sistema za porez na dohodak fizičkih lica, na primjer, mjere koje omogućavaju da se porez na strani dohodak umanjuje za iznos stranog poreza koji je plaćen na taj dohodak.

Struktura poreskih stopa: Referentne poreske stope za porez na dohodak fizičkih lica zasnivaju se na dualnom sistemu oporezivanja, od kojih se lična primanja oporezuju po progresivnim stopama od 9% i 15% uz neoporezivi dio u visini od 700,00€ u bruto iznosu, dok su referentne poreske stope za doprinose za obavezno socijalno osiguranje date u narednoj tabeli.

	<i>Napomena: Podaci za 2023.</i>	
	Poslodavac	Zaposleni
✓ Referentna osnovica za doprinose za obavezno socijalne osiguranje je bruto zarada;		
✓ Referentna poreska osnovica podrazumijeva da su se transferi iz Fonda penzionog i invalidskog osiguranja, Fonda za zdravstveno osiguranje i Zavoda za zapošljavanje Crne	Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	5,50% 15,00%
	Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	0,50% 0,50%
	Doprinosi za Fond rada	0,20%
	Ukupno	6,20% 15,50%

Gore oporezovali u trenutku kada su uplate doprinosa izvršene i smatra se da neoporezivanje isplata iz Fondova predstavlja sastavni dio referentnog sistema.

Kod Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica i doprinosa kvantifikovano je 13 poreskih rashoda u ukupnom procijenjenom iznosu od oko 146,8 mil.€ ili 2,1% BDP-a.

4.3 Poreski rashodi utvrđeni Zakonom o porezu na dobit pravnih lica

Jedinica oporezivanja: Referentna jedinica oporezivanja za porez na dobit pravnih lica (CPT) jeste privredno društvo (akcionarsko društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću, ortačko društvo ili komanditno društvo) ili stalna poslovna jedinica nerezidentnog pravnog lica osnovana radi ostvarivanja dobiti iz privredne djelatnosti. Referentni poreski period je kalendarska godina.

Poreska osnovica: Referentna osnovica je oporeziva dobit, odnosno, bruto prihod umanjen za troškove nastale radi ostvarivanja dobiti. Referentna osnovica uključuje ograničenja određenih poslovnih rashoda:

- u slučaju kapitalnog dobra koje doprinosi ostvarivanju poslovnog prihoda duže od godine u kojoj je dobro kupljeno, referentna osnovica obuhvata trošak koji se raspoređuje na korisni vijek dobra (tj. na period tokom kojeg kapitalno dobro doprinosi ostvarivanju prihoda). Gubitak kapitalnih dobara se odbija u periodu tokom kojeg kapitalna dobra doprinose ostvarivanju poslovnog prihoda;
- gubici se mogu prenositi na račun dobiti iz budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina;

- mjere oslobođenja od dvostrukog oporezivanja koje se smatraju dijelom referentnog sistema za porez na dobit.

Struktura poreskih stopa: Referentna stopa poreza na dobit je zakonom definisana.

Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica ("Službeni list Crne Gore", br. 146/21), je uvedeno progresivno oporezivanje i umjesto proporcionalne stope od 9%, uvedene su progresivne stope poreza na dobit pravnih lica i to: do 100.000,00 eura 9%; od 100.000,01 eura do 1.500.000,00 eura: 9.000,00 eura+12% na iznos preko 100.000,01 eura; preko 1.500.000,01 eura: 177.000,00 eura+15% na iznos preko 1.500.000,01 eura. Pravno lice dužno je da obračuna, obustavi i uplati porez po odbitku na prihode isplaćene po osnovu: dividendi i udjela u dobiti koji se isplaćuju rezidentnim i nerezidentnim pravnim licima; kamata, naknada za autorska prava i druga prava intelektualne svojine, kapitalnog dobitka, naknada za zakup pokretne i nepokretne imovine, naknada po osnovu konsalting usluga, usluga istraživanja tržišta i revizorskih usluga, koje se isplaćuju nerezidentnom pravnom licu; raspodjele likvidacionog ostatka pravnim licima. Porez po odbitku obračunava se i plaća u trenutku isplate prihoda, po stopi od 15% na osnovicu koju čini iznos bruto prihoda.

Prihodi poreskog obveznika oporezovani su po principu svjetskog dohotka.

Predmet oporezivanja nerezidentnog pravnog lica je dobit koju ostvari njegova stalna poslovna jedinica u Crnoj Gori.

Predmet oporezivanja nerezidenata koji nemaju stalnu poslovnu jedinicu su prihodi na koje se plaća porez po odbitku.

Kod Zakona o porezu na dobit pravnih lica kvantifikovana su četiri poreska rashoda u ukupnom procijenjenom iznosu od oko 3,1 mil. € ili 0,04% BDP-a.

4.4 Poreski rashodi utvrđeni Zakonom o akcizama

Akcizni porezi zavise od pojedinačne vrste robe, pa se referentni sistem za poređenje između vrsta roba može definisati samo kada akcize imaju zajednički osnov. Generalno, referentni sistem za Crnu Goru će biti standardna akcizna stopa i osnovica za svaki pojedinačni proizvod, čime se omogućava da se poreska oslobođenja na nivou pojedinog proizvoda identifikuju kao poreski rashodi.

Jedinica oporezivanja: Jedinica oporezivanja je proizvođač ili uvoznik.

Poreska osnovica i poreska stopa: Svaki akcizni proizvod se definiše pojedinačno.

- **Goriva:** Crna Gora oporezuje goriva različitim stopama u zavisnosti od vrste goriva, namjene za korišćenje goriva i vrste korisnika. Idealno bi se referentna poreska osnovica i stopa definisale na zajedničkoj osnovi, kao što je emisija ugljen-dioksida povezana sa sagorijevanjem svake vrste fosilnog goriva, usklađena za dodatne troškove povezane sa ostalim zagađivačima (npr. uticaj povezan sa korišćenjem javnih puteva). U praksi, referentna poreska osnovica se trenutno najbolje definiše za svaku vrstu goriva (npr. benzin, dizel, kerozin, tečni naftni gas, bio-goriva, ugalj) i da li se gorivo koristi za pokretanje ili za stacionarnu proizvodnju toplote ili energije. Referentna poreska stopa je najveća stopa koja se primjenjuje na definisanog

korisnika svake poreske osnovice. Kao rezultat toga, oslobođenje od akciznog poreza na nivou robe koje se daje konkretnom korisniku (npr. industrija, poljoprivrednici), se identifikuje kao poreski rashod.

- **Alkoholna pića:** Idealno, referentna poreska osnovica je alkohol po zapremini alkohola u piću, gdje je referentna poreska stopa u Crnoj Gori 12,5 eura po litru etil alkohola, koja se trenutno primjenjuje na etil alkohol. Poreske stope koje su definisane po klasi pića kako bi se izvršila aproksimacija referentne poreske stope i osnovice, korišćenjem poreske osnovice koja je zapremina alkohola u tom piću, bi takođe bile sastavni dio referentnog sistema. Međutim, u Crnoj Gori su stopa i osnovice različite po klasama pića, tako da se ne može definisati referentni sistem koji bi se mogao univerzalno primijeniti na sve vrste alkoholnih pića. Umjesto toga, referentni sistem za alkoholna pića se definiše po klasi pića: pivo (5 eura po hektolitru), vino i druga fermetisana pića, isključujući pivo (35 eura po hektolitru), fermentisana pića sa dodatim destilovanim alkoholom (100 eura po hektolitru) i etil alkohol (1.250 eura po hektolitru čistog alkohola).
- **Duvanski proizvodi:** Idealno, referentna poreska osnovica je kilogram duvana i referentna stopa je po kilogramu ekvivalentna minimalnoj stopi na cigarete. Cigarete su predmet specifične akcize plus proporcionalne akcize, gdje je minimalna stopa u 2023. godini iznosila 80,5 eura (od 1. januara do 30. juna 2023. godine), dok je od 1. jula do 31. decembra 2023. godine, iznosila 83,50 eura za 1000 komada cigareta. Na osnovu pretpostavke da u svakoj cigareti ima jedan gram duvana, referentna stopa iznosi 91,50 eura po kilogramu (1,83 eura po paklici).

Kod Zakona o akcizama kvantifikovano je ukupno 14 poreskih rashoda u 2023. godini, koji su iznosili 10,8 mil. € ili 0,2% BDP-a.

5. PORESKE MJERE PREDVIĐENE FISKALNOM STRATEGIJOM

Imajući u vidu da su tokom godine razmatrane preporuke EU, Vlada je odlučila da izmijeni legislative u skladu sa EU Direktivama. Shodno navedenom, a polazeći od osnovnih ciljeva fiskalne politike koji su predstavljeni Fiskalnom strategijom Crne Gore za period 2024-2027. godine, Skupština Crne Gore je donijela sljedeće zakone:

- **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama („Službeni list CG“, broj 94/24), čija rješenja će se primjenjivati od 1. januara 2025. godine, i tim zakonom se želi obezbijediti:**
  - nastavak usaglašavanja propisa iz oblasti akcizne politike sa relevantnom regulativom EU;
  - obezbjeđenje stabilnih i održivih prihoda po osnovu akciza što je preduslov ukupne makroekonomske stabilnosti svake zemlje;
  - generisanje novih prihoda po osnovu akciza (širenjem obuhvata proizvoda u dijelu negaziranih pića sa dodatkom šećera, uvođenjem akcize na „mirna“ vina).
- Navedenim zakonskim rješenjem izvršeno je dalje usaglašavanje važećeg Zakona sa odredbama Direktive 2003/96 o restrukturiranju okvira Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije čime je izvršeno unaprjeđenje postojećih rješenja kada je u pitanju promet energentima i električne energije. Pored navedenog, ovim zakonom je izvršeno i unaprjeđenje postojećeg rješenja u pogledu obaveze označavanja energenata novim fiskalnim sredstvom za označavanje plinskih ulja i kerozina („ACCUTRACE PLUS“), u skladu sa odredbama Odluke 2022/197/EU, sa primjenom od datuma pristupanja EU. U cilju usklađivanja postojećeg Zakona sa predmetnom direktivom ovim zakonom je prooisano uvođenje akcize na električnu energiju sa odloženim rokom primjene od datuma ulaska Crne Gore u EU, imajući u vidu da predviđena akciza predstavlja obavezu za zemlje članice.
- Predloženim zakonskim rješenjem je izvršeno širenje obuhvata negazirane vode sa dodatkom šećera ili drugih sredstava za zaslađivanje ili aromatizaciju, na koja se plaća akciza. Napominjemo, da su prethodnim izmjenama Zakona o akcizama, koje su u primjeni od 1. januara 2024. godine u akcizni sistem uvedena negazirana pića sa dodatkom šećera ili drugih sredstava za zaslađivanje ili aromatizaciju i bezalkoholno pivo, čija visina akcize se izjednačila sa visinom akcize koja je propisana za gazirana pića sa dodatkom šećera ili drugih sredstava za aromatizaciju. Ovim zakonom je precizirano da se pod ostalim bezalkoholnim pićima iz tarifne oznake 2202 99 19 00, smatraju sokovi od voća ili povrća, razrijeđeni sa vodom ili gazirani, sa dodatim šećerom ili drugim sredstvima za zaslađivanje i koja ne sadrže proizvode koji se u skladu sa posebnim propisima smatraju hranom za posebne prehrambene potrebe ili dodacima ishrani.
- Navedenim izmjenama Zakona o akcizama se predvidjelo povećanje visine akcize za mirna vina čija visina će od 1. januara iznositi 25 eura po hektolitru ,

čime će se doprinijeti povećanju budžetskih prihoda po osnovu akciza kao i ujednačenosti mjera predmetne strategije kojom se pored ostalog obezbjeđuje i smanjenje poreskog opterećenja na rad. Takođe, u cilju jačanja konkurentnosti i stimulisanja daljeg razvoja vinskog sektora posebno kada su pitanju mali proizvođači vina, ovim zakonom se, shodno odredbama Direktive Savjeta 2020/1151 o usklađivanju struktura akcize na alkohol i alkoholna pića, predvidjelo uvođenje samostalnih malih proizvođača vina koji u komercijalne svrhe proizvodi do 1000 hektolitara vina godišnje i koji bi plaćao akcizu u iznosu od 50% visine akcize propisane Zakonom. Procijenjeni fiskalni efekat je cca.4 mil.€ na godišnjem nivou. **Ovdje možemo govoriti o „budućem poreskom rashodu“, imajući u vidu da je Zakonom propisana mogućnost plaćanja niže akcize od 12,5 € po hl, za male proizvođače mirnih vina za koja će od 1. januara 2025. godine biti u primjeni visina akcize od 25 eura po hl.“**

• **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica („Službeni list CG“, broj 88/24), čija rješenja će se primjenjivati od 1. januara 2025. godine, kojim je izvršeno sljedeće:**

- jasnije definisanje izdataka pravnih lica koji se priznaju na teret rashoda najviše do 3,5% ukupnog prihoda (Izdaci za zdravstvene, socijalne, obrazovne, naučne, vjerske, kulturne, sportske i humanitarne svrhe, zaštitu životne sredine, kao i izdaci dati ustanovama, odnosno pružiocima usluga socijalne i dječije zaštite);
- uvođenje podsticajne mjere za izdatke za nacionalne sportske saveze koji će se priznavati na teret rashoda najviše do 5% ukupnih prihoda;
- uvođenje poreskog oslobođenja za poreskog obveznika koji otpočne obavljanje djelatnosti u privredno nedovoljno razvijenim opštinama, a koji posluje u sektoru primarne proizvodnje poljoprivrednih proizvoda i ribarstva;
- uvođenje poreskih oslobođenja za pravna lica koja reinvestiraju sredstva iz ostvarene dobiti u poljoprivredne projekte, odnosno koja ulažu sredstva u druge subjekte poljoprivredne djelatnosti na način da im se obračunati porez na dobit umanjuje se za iznos reinvestiranih, odnosno uložениh sredstava. Ukupan iznos ovih poreskih oslobođenja za period od tri godine ne može biti veći od 300.000 eura.

Donošenje Zakona o izmjenama Zakona o porezu na dodatu vrijednost jedna je od mjera Fiskalne strategije Crne Gore za period 2024-2027. godine, kojim je izvršeno sljedeće:

- 1) reforma snižene stope PDV-a, u skladu sa Direktivom 2006/112/EU o zajedničkom sistemu na dodatu vrijednost, kroz uvođenje druge snižene stope PDV-a od 15%;

- 2) ukidanje poreskog rashoda, odnosno nulte stope PDV-a na isporuku proizvoda i usluga za gradnju i opremanje ugostiteljskog objekta kategorije pet i više zvjezdica, energetskog objekta za proizvodnju električne energije instalisane snage veće od 10 MW i kapaciteta za proizvodnju prehrambenih proizvoda razvrstanih u okviru sektora C grupa 10 Zakona o klasifikaciji djelatnosti („Službeni list CG“, broj 18/11), čija investiciona vrijednost prelazi 500.000 eura;
- 3) reforma odredbe koja se odnosi na oslobođenje od plaćanja PDV pri uvozu, odnosno njeno usklađivanje sa Direktivom 2009/132/EU o utvrđivanju područja primjene člana 143 tački (b) i (c) Direktive 2006/112/EU u vezi oslobođenja od plaćanja poreza na dodatu vrijednost prilikom konačnog uvoza određene robe;
- 4) ukidanje odredbe koja se odnosi na oslobođenje kod uvoza proizvoda na pošiljke neznatne vrijednosti do 75 €;
- 5) uvećanje nivoa paušalne naknade koju ostvaruje poljoprivrednik sa 5% na 8%.

ZAKLJUČAK

Prema preliminarnoj procjeni, ukupno procijenjeni poreski rashodi Crne Gore su u 2023. godini iznosili oko 307,2 mil.€ ili 4,4% BDP-a. Ipak, imajući u vidu ograničene izvore podataka, nijesu kvantifikovani svi definisani poreski rashodi, pri čemu je prilikom interne procjene korišćen konzervativni pristup. Samim tim, iznos prihoda budžeta kojih se država odriče u korist različitih podsticaja privredi i brige o građanima, veći je od procijenjenog ovom analizom. Takođe, Predlogom Fiskalne strategije za period 2024-2027. godine, Vlada je predložila izmjene zakonskih rješenja kojima su ukinuti, odnosno značajno umanjeni poreski rashodi za određene kategorije prihoda. Registar poreskih rashoda za Crnu Goru sastavni je dio Aneksa ovom Izvještaju.

U narednom periodu, neophodno je jačati kvalitet i izvore podataka pomoću kojih će biti moguće računati poreske rashode na što relevantniji i konzistentniji način, a sve u cilju stvaranja što kvalitetnije osnove kroz koju će donosioci odluka biti u mogućnosti da što jasnije sagledaju fiskalnu situaciju u zemlji. U tom kontekstu, važno je istaći da će izvještavanje o poreskim rashodima ostati prioritet u narednom periodu, kao i da će se u tom smislu jačati kapaciteti kako bi se unaprijedio kvalitet izvještavanja i ojačale mogućnosti, kako u tehničkom tako i u smislu pohađanja relevantnih obuka u toj oblasti.

Nakon održanih sastanaka, nova misija MMF-a za poreske rashode se očekuje već u 2025. godini, sa opštim ciljem jačanja kapaciteta Ministarstva finansija. U tom kontekstu, cilj misije MMF-a u narednom periodu biće da pruži podršku u analizi i smjernicama za donošenje odluka o poreskoj politici. Ovdje će poseban naglasak biti na procjeni uticaja izmjena poreske politike, efikasnijem pristupu bazama podataka i saradnji sa drugim državnim organima, Poreskom upravom, Upravom carina i ostalim relevantnim jedinicama i institucijama.

Planirano je da MMF pruži podršku tokom dvogodišnjeg perioda kroz posjete i organizovanje radionica za obuku, kao i kroz podršku na daljinu. U navedenom periodu plan je dopuniti listu poreskih rashoda sa definicijom referentnog poreskog sistema, nastaviti njihovu kvantifikaciju u skladu sa relevantnom zakonskom regulativom, kao i predstaviti analize kroz izvještaje o poreskim rashodima koji će se objavljivati.

Od posebnog značaja za ovu vrstu izvještavanja je preporuka sa Zajedničkih zaključaka ekonomsko-finansijskog dijaloga između EU i partnera sa Zapadnog Balkana, Turske, Gruzije, Republike Moldavije i Ukrajine, odobrenih od strane učesnika dijaloga. Preporuka 2 koja se odnosi na Crnu Goru glasi da je: na osnovu analize ekonomskog i fiskalnog uticaja svih poreskih izdataka koje treba dostaviti Komisiji, potrebno pripremiti konkretne budžetske preporuke za smanjenje poreskih rashoda (kao što su izuzeća, odbici, krediti, odložena plaćanja). Odgovor na navedenu preporuku biće dio Programa ekonomskih reformi Crne Gore za period 2025-2027. godina.

ANEX: Pregled poreskih izdataka za 2023.

Redni broj	Naziv poreskog izdatka	Vrsta poreskog izdatka	Pravni okvir kojim je utvrđen poreski izdatak	Usklađenost sa Direktivom	Procjena izgubljenoga prihoda na gotovinskoj osnovi u 2023. godini	Izvor podataka koji je korišćen pri analizi
1	Povraćaj dijela plaćene akcize za dizel koji se koristi za grijanje u javnim ustanovama	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Usklađeno sa Direktivom 2003/96	201.312,74	Uprava carina
2	Djelimični povraćaj akciza na dizel za proizvodnju prehrambenih proizvoda za pravna lica i preduzetnike, u iznosu do 1% od njihovog ostvarenog prometa	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Djelimično usklađeno sa Direktivom 2003/96.	174.348,53	Uprava carina
3	Djelimični povraćaj akcize na dizel, u iznosu do 10% ostvarenog prometa po tom osnovu, a koji se koristi za prevoz putnika u kopnenom saobraćaju (redovni autobuski međumjesni prevoz, vanredni prevoz (čarter-prevoz), vanlinijski prevoz putnika, prevoz putnika u okviru prostora koji pripada aerodromu, prevoz uspinjačama, žičarama i skiliftovima, ako nijesu dio sistema gradskog ili prigradskog saobraćaja i prevoz školskim autobusima i autobusima za prevoz zaposlenih) i drumski prevoz tereta (prevoz životinja, rashlađenog tereta, sakupljanje mlijeka	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Usklađeno sa Direktivom 2003/96.	3 801.121,00	Uprava carina

	sa farmi, prevoz otpada i otpadnih materijala bez sakupljanja i odlaganja, prevoz trupaca, rashlađenog, teškog i rasutog tereta, prevoz kamionima i cistijernama), čija je nosivost najmanje 7,5 tona i veća.					
4	Djelimični povraćaj akciza na dizel za radove izvođača i podizvođača na projektu izgradnje auto-puta Bar-Boljare (povraćaj dijela akcize plaćene preko 169 eura na 1.000 litara za izvođača i 259 eura na 1.000 litara (za podizvođače).	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Nije regulisano direktivom		Uprava carina
5	Djelimični povraćaj poreza proizvođačima na projektu auto-puta ne može biti veći od 1,5% njihovog pojedinačnog godišnjeg prometa	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Nije regulisano direktivom.	265.658,22	Uprava carina
6	Zakonom je propisano da pravno lice, odnosno preduzetnik imaju pravo na povraćaj plaćene akcize u iznosu do 12,5% od ostvarenog prometa po tom osnovu za gasna ulja koja se koriste kao motorno gorivo za linijski prevoz putnika u drumskom saobraćaju.	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Nije regulisano direktivom.	959.725,81	Uprava carina

7	Djelimični povraćaj akciza na dizel koji se koristi za upotrebu poljoprivredne i šumske mehanizacije i mehanizacije za staze za skijanje, za pravna lica i preduzetnike, do 2% njihovog prometa.	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Usklađeno sa Direktivom 2003/96.	415.953,25	Uprava carina
8	Smanjena akciza na gasna ulja koji se koristi kao motorno gorivo za industrijske i komercijalne svrhe	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Usklađeno sa Direktivom 2003/96.	3 975.469,53	Uprava carina
9	Smanjena akciza na tečni gas (TNG) koji se koristi za industrijske i komercijalne svrhe	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Usklađeno sa Direktivom 2003/96.	261.568,00	Uprava carina
10	Smanjena akciza na gasna ulja za izvođenje radova na projektu autoputa Bar Boljare.	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Nije regulisano direktivom.	1.868.895,55 ¹²	Uprava carina
11	Izuzeće od akcize na dizel za registrovane ribarske brodove.	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Usklađeno sa Direktivom 2003/96.	70.055,92	Uprava carina
12	Povraćaj ukupne akcize na dizel za registrovane ribarske brodove.	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Usklađeno sa Direktivom 2003/96.	46.125,65	Uprava carina
13	Izuzeće od plaćanja akcize na goriva koja se koriste u pomorskom saobraćaju	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Usklađeno sa Direktivom 2003/96.	322.988,44	Uprava carina

¹² Za izvođača CRBC za 2021. godinu ukupan vraćeni iznos je 1.088.518,86€; Za podizvođače u 2021. godini vraćen je iznod od 780.376,69€. U ovaj iznos nije uključen iznos za I kvartal 2021. godine. Zahtjevi iz 2022. godine za izvođača CRBC nijesu realizovani. U 2022. godini nije bilo podnijetih zahtjeva po ovom osnovu. Ovaj iznos povraćaja ne ulazi u ukupan iznos poreskih rashoda jer se Izvještaj odnosi na 2023. godinu.

14	Izuzete od akcize na mineralna ulja kao goriva u postrojenjima za proizvodnju električne energije i zajedničku proizvodnju električne i toplotne energije.	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Usklađeno sa Direktivom 2003/96.	np	Uprava carina
15	Smanjena akciza za male proizvođače jakih alkoholnih pića koji proizvode do 1500 litara čistog alkohola na godišnjem nivou radi stavljanja u promet.	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Usklađeno sa Direktivom 92/83	221.042,62	Uprava carina
16	Zakonom je propisana smanjena akciza za male proizvođače piva koji na godišnjem nivou stave u promet do 5000 hl piva i koji ispunjavaju i druge Zakonom propisane uslove (da imaju dozvolu o ispravnosti proizvoda za stavljanje u promet, koja nijesu u statusu matičnog ili zavisnog pravnog lica u odnosu na drugog proizvođača piva, da koristi sopstvene proizvodne i skladišne prostore, da ne proizvodi pivo prema licenci).	Poreska olakšica	Zakon o akcizama	Usklađeno sa Direktivom 92/83.	44.200,52	Uprava carina
17	Snižena stopa PDV-a od 7% se primjenjuje na osnovne proizvode za ljudsku ishranu (hljeb, brašno, mlijeko i mliječni proizvodi, hrana za odojčad, mast, ulje, meso, jaja i šećer)	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		41.245.704,33	Poreska uprava

18	Snižena stopa PDV-a od 7% primjenjuje se na lijekove uključujući i lijekove za upotrebu u veterini	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava
19	Snižena stopa PDV-a od 7% primjenjuje se na ortotička i protetička sredstva, kao i medicinska sredstva koja se hirurški ugrađuju u organizam	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		2.000.000,00	Poreska uprava
20	Snižena stopa PDV-a od 7% se primjenjuje na udžbenike i nastavna sredstva	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		572.130,10	Poreska uprava
21	Snižena stopa PDV-a od 7% se primjenjuje na knjige, monografske i serijske publikacije	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		828.606,90	Poreska uprava
22	Snižena stopa PDV-a od 7% se primjenjuje na usluge smještaja u hotelima, motelima, turističkim naseljima, pansionima, kampovima, turističkim apartmanima i vilama	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		54.500.900,43	Poreska uprava
23	Snižena stopa PDV-a od 7% se primjenjuje na usluge pripremanja i usluživanja hrane, bezalkoholnih negaziranih pića u restoranima i objektima bez usluživanja (catering)	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		40.845.581,60	Poreska uprava
24	Snižena stopa PDV-a od 7% se primjenjuje na vodu za piće osim flaširane	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava

25	Snižena stopa PDV-a od 7% se primjenjuje na dnevnu i periodičnu štampu, osim štampe koja u cjelini ili većim dijelom uključuje reklamne sadržaje	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		728.089,04	Poreska uprava
26	Snižena stopa PDV-a od 7% se primjenjuje na usluge javnog prevoza putnika i njihovog prtljaga	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava
27	Snižena stopa PDV-a od 7% primjenjuje se na usluge javne higijene	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		638.191,33	Poreska uprava
28	Snižena stopa PDV-a od 7% primjenjuje se na pogrebne usluge i proizvoda povezane sa tim uslugama	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		463.055,25	Poreska uprava
29	Snižena stopa PDV-a od 7% primjenjuje se na autorska prava i usluge iz oblasti obrazovanja, književnosti i umjetnosti	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava
30	Snižena stopa PDV-a od 7% primjenjuje se na autorska prava iz oblasti nauke i umjetničkih predmeta, zbirki i antikviteta	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava
31	Snižena stopa PDV-a od 7% primjenjuje se na usluge koje se naplaćuju putem ulaznica za bioskopske i pozorišne predstave, koncerte, muzeje, sajmove, zabavne parkove, izložbe,	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		3.012.353,23	Poreska uprava

	zoološke vrtove i slične kulturne i sportske priredbe, osim onih za koje je propisano oslobođenje od plaćanja PDV-a					
32	Snižena stopa PDV-a od 7% primjenjuje se na usluge upotrebe sportskih objekata u neprofitne svrhe	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava
33	Snižena stopa PDV-a od 7% primjenjuje se na servisne usluge koje se pružaju u marinama	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava
34	Snižena stopa PDV-a od 7% primjenjuje se na hranu za životinje, sredstva za ishranu bilja, sredstva za zaštitu bilja, sjemenskog i sadnog materijala i živih životinja	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		1.522.684,03	Poreska uprava
35	Snižena stopa PDV-a od 7% primjenjuje se na menstrualne proizvode	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		126.521,30	Poreska uprava
36	Snižena stopa PDV-a od 7% primjenjuje se na pelene za bebe	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava
37	Snižena stopa PDV-a od 7% primjenjuje se na solarne panele	Snižena poreska stopa (7%)	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava

38	<p>PDV se plaća po stopi od 0% na usluge omogućavanja pristupa i korišćenja sistema koje vrši posrednik za račun operatora sistema za prenos prirodnog gasa, električne energije i energije za grijanje ili hlađenje</p>	Nulta poreska stopa	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava
39	<p>PDV se plaća po stopi od 0% na promet goriva i drugih neophodnih proizvoda koji se koriste za snabdijevanje plovila za spasavanje i pomoć na moru</p>	Nulta poreska stopa	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava
40	<p>PDV se plaća po stopi od 0% na isporuku proizvoda i usluga za gradnju i opremanje ugostiteljskog objekta kategorije pet i više zvjezdica, energetskog objekta za proizvodnju električne energije instalisane snage veće od 10 MW i kapaciteta za proizvodnju prehrambenih proizvoda razvrstanih u okviru sektora C grupa 10 Zakona o klasifikaciji djelatnosti ("Službeni list CG", broj 18/11), čija investiciona vrijednost prelazi 500.000 eura</p>	Nulta poreska stopa	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava

41	Nulta stopa PDV-a se primjenjuje usluge u vezi sa uvozom proizvoda, ako je njihova vrijednost uključena u poresku osnovicu, u skladu sa članom 22 stav 2 tačka	Nulta poreska stopa	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava
42	Oslobođenje od plaćanja PDV-a pri uvozu se primjenjuje na pošiljke neznatne vrijednosti do 75€	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava
43	Oslobođenje od plaćanja PDV-a pri uvozu se primjenjuje na robu koja direktno služi za obavljanje muzejske, arhivske, restauratorske, književne, likovne, muzičko-scenske i filmske djelatnosti	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava
44	Oslobođenje od plaćanja PDV-a kod uvoza se primjenjuje za putnička vozila, posebno podešena za prevoz lica sa invaliditetom, ali samo ako se uvoze za potrebe lica kome zbog dugogodišnjeg fizičkog oštećenja trebaju invalidska kolica, uz uslove propisane carinskim propisima	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava
45	Plaćanja PDV je oslobođen uvoz proizvoda koji je namijenjen da se: a) podnese na uvid carinskom organu i kada je dozvoljeno njihovo privremeno čuvanje, u skladu sa carinskim propisima;	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dodatu vrijednost		np	Poreska uprava

	<p>b) unese u slobodnu carinsku zonu, odnosno u slobodno carinsko skladište;</p> <p>c) za njih započne postupak carinskog skladištenja ili postupak uvoza radi izvoza po sistemu odlaganja.</p>					
46	<p>PDV se ne plaća na:</p> <p>-promet i uvoz investicionog zlata, uključujući i investiciono zlato u obliku potvrda o pojedinačnom ili zbirnom čuvanju zlata ili zlato kojim se trguje preko računa za trgovanje zlatom, uključujući i zajmove i zamjene zlata (svop poslovi) koji podrazumevaju pravo svojine ili potraživanja u vezi sa zlatom, kao i transakcije u vezi sa investicionim zlatom na osnovu ugovora po dogovorenoj cijeni na budući datum, čiji je rezultat prenos prava raspolaganja ili prava potraživanja u vezi sa investicionim zlatom;</p> <p>-promet usluga posrednika koji u ime i za račun nalagodavca vrši promet investicionog zlata</p>	Poresko oslobodjenje	Zakon o porezu na dodatu vrijednost	np	Poreska uprava	

47	<p>Novoosnovano pravno lice koje stvarno obavlja djelatnost u privredno nedovoljno razvijenim opštinama ima pravo na poresko oslobođenje. Ono je ograničeno na osam godina i na prvih 200.000 eura poreza po osnovu poreza na dobit za određene djelatnosti.</p>	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dobit pravnih lica	Nije regulisano direktivom.	509.528,14	Poreska uprava
48	<p>Izdaci u oblastima društvenog/socijalnog staranja priznaju se kao rashod u poreske svrhe prilikom izračunavanja oporezive dobiti, najviše do 3,5 procenata ukupnog prihoda pravnog lica.</p> <p>Izdaci u novcu, stvarima, pravima i uslugama se mogu umanjiti u vezi sa sljedećim ciljevima: zdravstvene, socijalne, obrazovne, naučne, vjerske, kulturne, sportske i humanitarne svrhe, smanjenje siromaštva, zaštitu životne sredine, zaštitu lica sa invaliditetom, društvenu brigu o djeci i mladima, pomoć starijim licima, zaštitu i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, vladavinu prava, razvoj civilnog društva i volonterizma, i evroatlanske i</p>	Poresko izuzeće	Zakon o porezu na dobit pravnih lica	Nije regulisano direktivom.	np	Poreska uprava

	<p>evropske integracije Crne Gore, umjetnost, tehničku kulturu, unapređenje poljoprivrede i ruralnog razvoja, održivi razvoj, zaštitu potrošača, rodnu ravnopravnost, borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala i borbu protiv bolesti zavisnosti.</p> <p>Izdaci po osnovu donacija u naučnoistraživačke projekte ili inovacionu infrastrukturu zbog kojih je poreski obveznik stekao status korisnika podsticajnih mjera, ne priznaju se kao rashod u poreske svrhe. Izdaci u oblastima društvenog/socijalnog staranja se mogu odbiti prilikom izračunavanja oporezive dobiti, s tim da iznos umanjenja ne može da pređe 3,5 procenata ukupnog bruto prihoda pravnog lica.</p> <p>Izdaci u novcu, stvarima, pravima i uslugama se mogu umanjiti u vezi sa sljedećim ciljevima: zdravstvene, socijalne, obrazovne, naučne, vjerske, kulturne, sportske i humanitarne svrhe, smanjenje siromaštva, zaštitu životne sredine,</p>					
--	---	--	--	--	--	--

	<p>zaštitu lica sa invaliditetom, društvenu brigu o djeci i mladima, pomoć starijim licima, zaštitu i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, vladavinu prava, razvoj civilnog društva i volonterizma, evroatlanske i evropske integracije Crne Gore, umjetnost, tehničku kulturu, unapređenje poljoprivrede i ruralnog razvoja, održivi razvoj, zaštitu potrošača, rodnu ravnopravnost, borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala i borbu protiv bolesti zavisnosti.</p> <p>Izdaci po osnovu donacija u naučnoistraživačke projekte ili inovacionu infrastrukturu zbog kojih je poreski obveznik stekao status korisnika podsticajnih mjera, ne priznaju se kao rashod u poreske svrhe.</p>					
49	<p>Nevladinoj organizaciji, koja je registrovana za obavljanje ekonomske djelatnosti, može da se umanj njena oporeziva dobit za 4.000 eura, pod uslovom da dobit iskoristi za</p>	Poresko umanje	Zakon o porezu na dobit pravnih lica	Nije regulisano direktivom.	841,94	Poreska uprava

	ostvarivanje neprofitnih ciljeva zbog kojih je nelvadina organizacija osnovana..					
50	Oslobođenje od plaćanja poreza na dobit pravnih lica ostvaruje korisnik podsticajnih mjera za razvoj istraživanja i inovacijau skladu sa zakonom kojim se uređuju podsticajne mjere za razvoj istraživanja i inovacija	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dobit pravnih lica	Nije regulisano direktivom.	np	Poreska uprava
51	Pravno lice odgovorno za izgradnju autoputa Bar-Boljare dobija izuzeće od poreza na dobit pravnih lica za prihode koje prima a koji su povezani sa izgradnjom autoputa. Poresko oslobođenje je na raspolaganju za period od šest godina, od početka izgradnje autoputa.	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dobit pravnih lica	Nije regulisano direktivom.	np	Poreska uprava
52	Oslobađanje od poreza na dobit pravnih lica, mogu ostvariti: - pravna lica koja su upisana u Registar inovacione djelatnosti i reinvestiraju sredstva iz ostvarene dobiti u svoje naučnoistraživačke, odnosno inovativne projekte; - pravna lica koja	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dobit pravnih lica	Nije regulisano direktivom.	304.306,15	Poreska uprava

	<p>obezbjeđuju inovacionu infrastrukturu; i - Fond.</p> <p>Obračunati porez na dobit pravnih lica umanjuje se 100% na iznos dobiti koju pravno lice reinvestira u svoje naučnoistraživačke ili inovativne projekte, period trajanja statusa korisnika podsticajnih mjera.</p>					
53	<p>Oslobođenje od poreza na dobit pravnih lica, mogu ostvariti pravna lica koja ulažu sredstva u druge subjekte inovacione djelatnosti i to u udjele ili akcije startapova, spinofova i fondova rizičnog kapitala za ulaganje u subjekte koji obavljaju inovacionu djelatnost ili doniraju sredstva naučnoistraživačkim ustanovama i subjektima inovacione infrastrukture.</p> <p>Obračunati porez na dobit pravnih lica umanjuje se 100% za iznos sredstava koji je uloženi u: udjele ili akcije startapova i spinofova; donacije naučnoistraživačkim ustanovama i subjektima inovacione infrastrukture u projekte naučnoistraživačku infrastrukturu; Fond i/ili druge investicione fondove u Crnoj Gori koji ulažu sredstva u</p>	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dobit pravnih lica	Nije regulisano direktivom.	2.283.784,50	Poreska uprava

	subjekte koji obavljaju inovacionu djelatnost. Podsticajna mjera može se koristiti ako vlasnički udio u subjektima inovacione djelatnosti kumulativno nije veći od 49%. Pravna lica treba da budu upisana u Registar inovacione djelatnosti					
54	Dohotkom se, u smislu poreza na dohodak fizičkih lica, ne smatraju prihodi ostvareni po osnovu: -nagradnih igara i igara na sreću;	Poresko izuzeće	Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje		np	Poreska uprava
55	Izuzeće od poreza na dohodak fizičkih lica i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje je dato za: -Otpremnine kod odlaska u penziju do 1.500 eura za porez i potpuno oslobođenje za doprinose; - Potpuno oslobođenje od plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje	Poresko izuzeće	Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje		35.904.678,82	Poreska uprava
56	Otpremnine zbog prekida radnog odnosa usljed tehnološkog višla, do najnižeg iznosa utvrđenog zakonom kojim se uređuje radni odnosi za porez.	Poresko izuzeće	Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica Zakon o doprinosima za		7.343.308,72	Poreska uprava

	Potpuno oslobođenje od plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje		obavezno socijalno osiguranje			
57	<p>Lični dohodak koji je rezultat stipendija, kredita i nagrada je izuzet do definisanih pragova:</p> <p>-Državne nagrade ustanovljene zakonom;</p> <p>Do iznosa utvrđenih Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica ne plaćaju se doprinosi</p>	Poresko izuzeće	<p>Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica</p> <p>Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje</p>		np	Poreska uprava
58	<p>Stipendije i krediti učenika i studenata do 200 eura mjesečno;</p> <p>Do iznosa utvrđenih Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica ne plaćaju se doprinosi</p>	Poresko izuzeće	<p>Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica</p> <p>Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje</p>		5.550.233,11	Poreska uprava
59	<p>Nagrade učenicima i studentima ostvarenim za postignute rezultate tokom školovanja, kao i osvojenih na takmičenjima u okviru obrazovnog sistema;</p> <p>Do iznosa utvrđenih Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica ne plaćaju se doprinosi</p>	Poresko izuzeće	<p>Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica</p> <p>Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje</p>		np	Poreska uprava

60	<p>Izuzeće od poreza na dohodak fizičkih lica je dato za iznos do 300 eura mjesečno za naknadu za ishranu koja se isplaćuje pojedincima koji se bave amaterskim sportovima od strane sportkih klubova.</p> <p>Do iznosa utvrđenih Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica ne plaćaju se doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.</p>	Poresko izuzeće	<p>Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica</p> <p>Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje</p>		3.503.138,46	Poreska uprava
61	<p>Isplate jubilarnih nagrada (koje se odnose na godine rada kod istog poslodavca) su izuzete od poreza na dohodak fizičkih lica i doprinosa za obavezno socijalno osiguranje. Nagrade su: do 150 eura za 10 godina rada; do 250 eura za 20 godina rada; do 350 eura za 30 godina rada; i do 450 eura za 40 godina rada.</p>	Poresko izuzeće	<p>Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica</p> <p>Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje</p>		14.279.854,92	Poreska uprava
62	<p>Zaposleni u novoosnovanim pravnim licima u ekonomski nedovoljno razvijenim opštinama ima pravo na poresko oslobođenje. Ono je ograničeno na četiri godine i na zaposlenje povezano sa određenim djelatnostima, kada je</p>	Poresko izuzeće	<p>Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica</p>		106.256,33	Poreska uprava

	fizičko lice zaposleno najmanje pet godina.					
63	<p>Oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak fizičkih lica za:</p> <p>-dnevnice za službena putovanja u inostranstvo do iznosa propisanog za korisnike državnog budžeta;</p> <p>Do iznosa utvrđenih Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica ne plaćaju se doprinosi.</p>	Poresko oslobođenje	<p>Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica</p> <p>Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje</p>		1.932.537,05	Poreska uprava
64	<p>Oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak fizičkih lica za:</p> <p>-naknade za povećane troškove rada i boravka na terenu (terenski dodatak) do 100 eura mjesečno, ako nije obezbijeđen smještaj i ishrana;</p> <p>Do iznosa utvrđenih Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica ne plaćaju se doprinosi.</p>	Poresko oslobođenje	<p>Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica</p> <p>Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje</p>		6.471.674,75	Poreska uprava
65	<p>Naknade za odvojeni život od porodice do 100€ mjesečno.</p> <p>Do iznosa utvrđenih Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica ne plaćaju se doprinosi.</p>	Poresko oslobođenje	<p>Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica</p> <p>Zakon o doprinosima za obavezno socijalno</p>		46.158.414,89	Poreska uprava

			osiguranje			
66	<p>Oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak fizičkih lica za:</p> <p>-solidarnu pomoć usljed smrti zaposlonog člana njegove uže porodice i penzionisanog radnika do 1.500€;</p> <p>Oslobođenje od plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.</p>	Poresko oslobođenje	<p>Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica</p> <p>Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje</p>		24.631.546,05	Poreska uprava
67	<p>Solidarnu pomoć usljed teže bolesti, zdravstvene rehabilitacije, nabavke lijekova i liječenje zaposlenog ili člana njegove uže porodice do 1.000€.</p> <p>Oslobođenje od plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.</p>	Poresko oslobođenje	<p>Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica</p> <p>Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje</p>		np	Poreska uprava
68	<p>Oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak fizičkih lica za školarinu ili drugi dokumentovani izdatak za školovanje zaposlenog, ako se radi o školovanju i stručnom usavršavanju koje je u vezi sa djelatnošću poslodavca.</p>	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica		np	Poreska uprava
69	<p>Oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak fizičkih lica za primanja po</p>	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dohodak		np	Poreska uprava

	osnovu: -doživotne mjesečne naknade koju ima sportista sa vrhunskim reprezentativnim rezultatom i selektor, stipendija perspektivnom sportisti, sportska invalidnina, nagrada sportisti godine, nagrada zaslužnom sportskom radnikui premija koja se dodjeljuje iz budžetskih srestava Crne Gore;		fizičkih lica			
70	Doživotne mjesečne naknade koju ima istaknuti kulturni stvaralac po osnovu tog statusa dodijeljenog u skladu sa zakonom kojim se uređuje kultura.	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica		np	Poreska uprava
71	Oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak fizičkih lica za lica koja ostvare: -Naknadu štete zbog posljedica nesreće na radu, prema odluci suda ili sudskom poravnjanju, ako je naknada odrađena u jednokratnom iznosu.	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica		np	Poreska uprava
72	Sindikalnu socijalnu pomoć koja se isplaćuje iz sredstava sindikalne članarine članovima sindikata.	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica		np	Poreska uprava
73	Oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak fizičkih lica ostvarenih po osnovu	Poresko oslobođenje	Zakon o porezu na dohodak		961.287,76	Poreska uprava

	<p>poklona djeci zaposlenog starosti do 15 godina, do 50 eura godišnje po djetetu.</p> <p>Do iznosa utvrđenih Zakonom o porezu na dohodak fizičkih lica ne plaćaju se doprinosi za obavezno socijalno osiguranje.</p>		fizičkih lica			
74	<p>Oslobođenje od plaćanja poreza na dohodak fizičkih lica po osnovu naknade za novorođeno dijete. Predmetna naknada je u potpunosti oslobođena plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje.</p>	Poresko oslobođenje	<p>Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica</p> <p>Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje</p>		np	Poreska uprava
75	<p>Izdaci za zdravstvene, socijalne, obrazovne, naučne, vjerske, kulturne, sportske i humanitarne svrhe, smanjenje siromaštva, zaštitu životne sredine, zaštitu lica sa invaliditetom, društvenu brigu o djeci i mladima, pomoć starijim licima, zaštitu i promovisanje ljudskih i manjinskih prava, vladavinu prava, razvoj civilnog društva i volonterizma, evroatlantske i evropske integracije Crne Gore, umjetnost, tehničku kulturu, unapređenje</p>	Poresko izuzeće	<p>Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica</p>		np	Poreska uprava

	poljoprivrede i ruralnog razvoja, održivi razvoj, zaštitu potrošača, rodnu ravnopravnost, borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala i borbu protiv bolesti zavisnosti - priznaju se kao rashod najviše do 3% ukupnog prihoda.					
76	Izuzeca od doprinosa za obavezno socijano osiguranje za zimnicu najviše do iznosa minimalne zarade.	Poresko izuzeće	Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje		np	Poreska uprava
77	Doprinosi se ne plaćaju na prihode ostvarene po osnovu transfera i prihoda profesionalnih sportista i sportista amatera.	Poresko oslobođenje	Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje		np	Poreska uprava
78	Pravo na oslobađanje od plaćanja doprinosa ostvaruje: -lice koje ostvari dohodak po osnovu ličnih primanja ili samostalne djelatnosti od poslodavca koji nije registrovan u Crnoj Gori, na osnovu stečenog statusa digitalnog nomada u skladu sa zakonom kojim se uređuje boravak i rad stranaca.	Poresko oslobođenje	Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje		np	Poreska uprava

79	Pravo na oslobođanje od plaćanja doprinosa ostvaruje: Doprinosi se ne plaćaju na lična primanja ostvarena u obliku robe, poklona i kod činjenja ili pružanja pogodnosti zaposlenom, osim ako se ta lična primanja daju kao kompenzacija za neisplaćenu zaradu.	Poresko oslobođenje	Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje		np	Poreska uprava
80	Obavezna osnovica za obračunavanje doprinosa za poljoprivrednike koji su upisani u Registar poljoprivrednika iznosi 12% prosječne mjesečne zarade ostvarene u prethodnoj godini po zaposlenom u Crnoj Gori, prema podacima organa uprave nadležnog za poslove statistike. Razlika do 20% predviđena članom 9 tačka 10 Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje uplaćuje se iz budžeta Crne Gore.	Poresko izuzeće	Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje		np	Poreska uprava
81	Porez na dohodak fizičkih lica koji je ostvaren u Crnoj Gori, ne plaćaju lica zaposlena kod izvođača radova, a koja nijesu državljani Crne Gore, ili nemaju	Poresko oslobođenje	Porez na dohodak fizičkih lica		1.501.463,95 ¹⁴	Poreska uprava

¹⁴ Ukupan iznos za 2021 i 2022. godinu pri čemu, 957.851,77 mil. € se odnosi na 2021. godinu i 543.612,18 mil. € se odnosi na 2022. godinu

	prebivalište u Crnoj Gori, a koja dohodak ostvaruju radom na izgradnji autoputa. ¹³					
82	Strani državljanin zaposlen kod izvođača radova, a koji je angažovan na izgradnji autoputa, oslobađa se plaćanja doprinosa za obavezno socijalno osiguranje ¹⁵	Poresko oslobođenje	Porez na dohodak fizičkih lica		4.324.087,57 ¹⁶	Poreska uprava
83	Oslobođenje od poreza na dohodak fizičkih lica i prireza na porez za startapove i spinofove za zaposlena ili angažovana lica, ostvaruje se na obračunati porez koji se umanjuje u iznosu od 100% za period do pet godina od dana osnivanja. Pravo na oslobađanje od poreza na dohodak fizičkih lica, kao i prireza na porez, mogu ostvariti i fizička lica, koja ostvaruju primanja u obliku akcija ili udjela.	Poresko oslobođenje	Porez na dohodak fizičkih lica		np	Poreska uprava
84	Oslobođenje od poreza na dohodak fizičkih lica i prireza na porez za lica koja obavljaju inovativne	Poresko oslobođenje	Porez na dohodak fizičkih lica		np	Poreska uprava

¹³ Navedeni poreski rashod se ne odnosi na izvještajni period i ne ulazi u ukupan iznos kvantifikovanih poreskih izdataka

¹⁵ Navedeni poreski rashod se ne odnosi na izvještajni period i ne ulazi u ukupan iznos kvantifikovanih poreskih izdataka

¹⁶ Ukupan iznos za 2021 i 2022. godinu pri čemu, 3.437.623,58 mil. € se odnosi na 2021. godinu i 886.463,99 mil. € se odnosi na 2022. godinu

	aktivnosti za potrebe stranih pravnih i fizičkih lica-frilenseri, kao i pronalazač ili inovator koji ostvaruje dohodak od inovacione djelatnosti ,ostvaruje se na obračunati porez koji se umanjuje u iznosu od 80% za vrijeme korišćenja statusa korisnika podsticajnih mjera.					
85	Oslobođenje od poreza na dohodak fizičkih lica i prireza na porez za lica koja obavljaju samostalnu djelatnost, a koja ulažu sredstva u subjekte koji su upisani u Registar inovacione djelatnosti, ostvaruje se na obračunati porez koji se umanjuje za iznos uložениh sredstava, a najviše do 20.000 eura na godišnjem nivou	Poresko oslobođenje	Porez na dohodak fizičkih lica		np	Poreska uprava
86	Oslobođenje od doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na teret poslodavca, mogu ostvariti startupovi i spinofovi za period od ukupno tri godine od dana donošenja rješenja o dodjeli statusa korisnika podsticajnih mjera. Oslobođenje od doprinosa za obavezno socijalno osiguranje mogu	Poresko oslobođenje	Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje		np	Poreska uprava

	ostvariti i naprijed navedena lica koja ostvaruju primanja u obliku akcija ili udjela.					
87	<p>Oslobađanje od doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na teret zaposlenog i na teret poslodavca, mogu ostvariti lica zaposlena u naučnoistraživačkim ustanovama i subjektima koji obavljaju naučnoistraživačku, odnosno inovacionu djelatnost, a koja su dodatno angažovana na naučnoistraživačkim i inovativnim programima ili projektima za iznos naknade za angažovanje na projektu, za period trajanja projekta, a najviše do tri godine po projektu.</p> <p>Oslobođenje od doprinosa za obavezno socijalno osiguranje mogu ostvariti i naprijed navedena lica koja ostvaruju primanja u obliku akcija ili udjela.</p>	Poresko oslobođenje	Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje		np	Poreska uprava
88	<p>Oslobađanje od doprinosa za obavezno socijalno osiguranje na teret poslodavca mogu ostvariti lica zaposlena ili angažovana u naučnoistraživačkim</p>	Poresko oslobođenje	Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje		np	Poreska uprava

	<p>ustanovama i subjektima koji obavljaju inovacionu djelatnost, na naučnoistraživačkim i inovativnim programima ili projektima, a ne ostvaruju pravo na socijalno osiguranje kod drugog pravnog lica za period trajanja projekta, a najviše do tri godine po projektu.</p> <p>Oslobođenje od doprinosa za obavezno socijalno osiguranje mogu ostvariti i naprijed navedena lica koja ostvaruju primanja u obliku akcija ili udjela.</p>					
89	<p>Oslobađanje od doprinosa za obavezno socijalno osiguranje mogu ostvariti lica koja obavljaju inovativnu aktivnost za potrebe stranih pravnih lica (frilenseri), kao i pronalazači i inovatori koji ostvaruju dohodak od inovacione djelatnosti u iznosu od 80% od obračunatih doprinosa za obavezno socijalno osiguranje, za period trajanja statusa korisnika podsticajnih mjera.</p>	Poresko oslobođenje	Zakon o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje	np	Poreska uprava	
Ukupno						307.184.779,69